

Bude rok 2023 rokem hospodářské krize?

IS project-syndicate.org/onpoint/will-2023-be-a-year-of-economic-crisis

15. prosince 2022

Anat Admati

Více věrohodných scénářů může spustit to, co by se v roce 2023 kvalifikovalo jako „ekonomická krize“. Pokud válka na Ukrajině dále eskaluje nebo se zintenzivní napětí s Čínou – například ohledně Tchaj-wanu – mohou být ovlivněny dodavatelské řetězce, což způsobí nedostatek a zvýšení cen. Kybernetické útoky mohou kdykoli a kdekoli narušit klíčovou infrastrukturu s potenciálně významnými dopady. A protože finanční systém je tak křehký, nebezpečný a pokřivený, jako kdy byl (možná ještě více), krize tam určitě je možná. Regulační orgány od krize v letech 2007–2009 opakovaně proměškaly příležitosti k reformě systému, což jasně ukazuje, že „přijdou další krize“.

Obrovský nárůst rizik ve finančním systému – často ignorovaný regulátory a investory, aby se náhle objevil – je znepokojující. Mnoho evropských bank se již jeví jako poměrně slabé. Podle studie z roku 2018 od roku 2007 vzrostly „podrozvahové“ úrovně dluhu. Nedávná zpráva ukazuje, že na devizových trzích je skrytý dluh v amerických dolarech ve výši 65 bilionů dolarů – což je mnohem větší částka než před rokem 2008 – a poukazuje na další rizika. Podle Světové banky nejchudší země světa od roku 2000 utrácejí nejvyšší podíl svých exportních příjmů na platby dluhové služby bohatým zemím, a rizika související s dluhem rostou i v ekonomikách s nízkými a středními příjmy. Centrální banky běžně intervenují, aby uklidnily turbulentní

trhy, jako to nedávno udělala Bank of England, aby podpořila trh s vládními dluhopisy (pozlacenými) a chránila penzijní fondy. Krize zahrnující více jurisdikcí a klíčových institucí s neudržitelnými závazky však nemusí být snadno zvládnutelná.

Každá „nová“ krize bude mít nakonec kořeny v probíhajících, vzájemně provázaných krizích kapitalismu a demokracie. Náš ekonomický systém se zdá zmanipulovaný a nespravedlivý a mnozí se právem zlobí. Když jsem byl nedávno požádán, abych napsal krátkou esej na téma „co se s kapitalismem pokazilo a jak to napravit“, tvrdil jsem, že „financovaný kapitalismus“ podkopal, přemohl a zkorumpoval demokratické vlády a že chybné narativy vytvořily zmatek a zablokovaly reformy. . Podobné obavy vyjadřuje i Martin Wolf , jehož chystaná kniha nese název Krize demokratického kapitalismu . Pokud a dokud správně nediagnostikujeme problémy a neopravíme pravidla hry, náš svět bude v nebezpečí.

Jim O'Neill

Upřímně řečeno, nejsem si vůbec jistý. Venku zůstává tolik známých neznámých, nemluvě o možném novém vývoji, který nikdo nemůže předvídat. Zároveň jsme po třech letech pandemie, ruské invaze na Ukrajinu a nečekaného prudkého nárůstu inflace všichni tak zjizvení, že pravděpodobně nejsme připraveni na pozitivní překvapení.

Co by se stalo, kdyby bylo dosaženo usnesení o válce na Ukrajině? Co když čínský odchod z politiky nulového COVID proběhne hladce a umožní prudké oživení ekonomiky? Co když vedle tohoto vývoje náhle prudce stoupne světový obchod? Pokud zavedete efektivnější opatření ze strany tvůrců měnové politiky na kontrolu inflace – což je pravděpodobný scénář v souladu s nejnovějšími prognózami centrálních bank – není těžké si představit velké oživení na globálních akciových trzích. Myslím, že šance, že se to stane, nejsou zanedbatelné.

Pravděpodobné jsou samozřejmě i méně sangvinické scénáře. Ústup Číny z nulového COVIDu by mohl vést k nepříznivějším zdravotním výsledkům, ohrožit hospodářské oživení a nechat politické vůdce v bezvýchodné situaci. Vzhledem k některým přetrvávajícím základním problémům ekonomiky pramenícím z vysokého dluhového pákového efektu v sektorech souvisejících s nemovitostmi, čínské akcie čelí běhu medvědů.

Stejně tak inflace nemusí polevit v souladu s očekáváním centrálních bank a do chování se začnou usazovat mírné známky řetězového efektu na trzích práce – v podobě rostoucích mezd. Za těchto okolností by krátkodobé úrokové sazby téměř jistě vzrostly mnohem více, než se v současnosti očekává. To by připravilo scénu pro opakování roku 2022 a mohlo by vést k plné finanční krizi.

Po zvážení však zjišťuji, že jsem trochu více nakloněn optimistickému scénáři. To je jistě ostrý kontrast s touto dobou loňského roku, kdy se zdálo být celkem zřejmé – ještě před začátkem ukrajinské války – že rok 2022 bude náročný.

Eswar Prasad

Příští rok se rýsuje jako drsný pro globální ekonomiku. Oslabující dynamika růstu ve všech oblastech, dopad řady politických ran, které si sami způsobili, a vážná omezení manévrovacího prostoru tvůrců politik předznamenávají zvýšená rizika dalších ekonomických bolestí a finančních otřesů v roce 2023.

Pozitivní je, že světová ekonomika se zdá, že se za poslední rok přizpůsobila řadě nepříznivých otřesů, včetně vleklé války na Ukrajině, kolísavých cen energií a narušení čínské drakonické politiky nulového COVID. Zdá se, že inflace v hlavních ekonomikách se stabilizovala a dokonce vykazuje známky mírného poklesu.

Jistě, jak ukazuje chaos vyplývající z čínského pokusu o ústup z nulového COVID, politici jednají na ostří nože, s malým prostorem pro chyby. Výbušná celosvětová hospodářská nebo finanční krize se

nicméně nezdá pravděpodobná, pokud politici v některé z velkých ekonomik nebudou jednat svévolně nebo nezorganizují velké geopolitické vzplanutí.

To znamená, že některé části světa jsou již pravděpodobně v krizi. Nízkopříjmové země byly těžce zasaženy prudkým nárůstem cen potravin a komodit, ničivými dopady změny klimatu a omezeným přístupem k zahraničním financím. I ve středně a vysokopříjmových ekonomikách ovlivňuje životní úroveň chudých lidí kombinace různých faktorů.

Ať už v roce 2023 dojde k velké krizi či nikoli, ekonomická nerovnost – jak v rámci zemí, tak mezi nimi – se pravděpodobně dále prohloubí, pokud politici nepřijmou rozhodné a konstruktivní kroky k obnovení důvěry spotřebitelů a podniků.